

§ 320

Dnr KS 2020/00370-2.6.0

Beslut - Svar på motion från (M) om ökat fokus på inköps- och upphandlingsfrågor i Västerås stad

Beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

Motionen föranleder ingen ytterligare åtgärd.

Reservation

Elisabeth Unell (M), Anna Hård af Segerstad (M), Marcus Jacobson (M), Amanda Agestav (KD) och Emil Thessén (-) reserverar sig mot att motionen inte bifalls.

Särskilt yttrande

Elisabeth Unell (M), Amanda Agestav (KD), Anna Hård af Segerstad (M) och Marcus Jacobson (M) lämnar följande särskilda yttrande: ”Stadens upphandlingar har vid fler tillfällen kritiserats. När vi undersöker företagens syn på Västerås stad så är det just upphandlingar som är mest ifrågasatta. Det handlar om allt ifrån att gränser överskrids till att man upplever orättvisa. Många upphandlingar överklagas också. Det är därför viktigt att ta ytterligare åtgärder och beslut för att bli bättre på upphandlingar och ta fram stöd för förvaltningar och nämnder när man genomför men också när man avropar upphandlingar. Det krävs bland annat ytterligare digitala hjälpmedel. Västerås måste också benchmarka med kommuner som har goda resultat när det gäller upphandling för att ta till sig av bra förslag och idéer.

Denna motion handlar just om att förbättra upphandlingarna i Västerås och att den behövs är helt uppenbart. Att då föreslå ingen ytterligare åtgärd är inte att ta upphandlingsfrågorna på allvar.

Självklart ska motionen bifallas.”

Ärendebeskrivning

Enes Bilalovic och Stefan Lindh (M) har i en motion med rubriken ”Ökat fokus på Inköps- och upphandlingsfrågor i Västerås Stad” framfört att staden ska utreda vilka åtgärder som krävs för att Inköps- och upphandlingsfrågorna ska få ökat fokus i Västerås Stad, hur upphandlingsprocessen kan bli effektivare och spara pengar för staden, underlätta för fler företag att lägga anbud samt hur administration, samordning och uppföljning av dessa frågor kan förbättras.

Kommunfullmäktige har den 5 mars 2020 § 100 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Stadsledningskontoret har till kommunstyrelsen lämnat följande förslag till beslut:

Förslag till kommunfullmäktige:

Motionen föranleder ingen ytterligare åtgärd.

Yrkanden

Elisabeth Unell (M), Amanda Agestav (KD) och Emil Thessén (-) yrkar bifall till motionen.

Anders Teljebäck (S) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag.

Proposition

Ordföranden finner att det finns två förslag till beslut: dels stadsledningskontorets förslag som Anders Teljebäck (S) yrkat bifall till och dels Elisabeth Unells (M) med fleras yrkande att motionen ska bifallas. Ordföranden föreslår en beslutsgång som innebär att de två förslagen ställs mot varandra. Kommunstyrelsen godkänner beslutsgången.

Ordföranden låter kommunstyrelsen ta ställning till förslagen och finner att kommunstyrelsen har beslutat enligt stadsledningskontorets förslag, det vill säga att motionen föranleder ingen ytterligare åtgärd.

Kommunstyrelsen
Jörgen Sandström
Epost: jorgen.sandstrom@vasteras.se

Kommunstyrelsen

Tjänsteutlåtande - Motion från (M) om ökat fokus på inköps- och upphandlingsfrågor i Västerås stad

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

Motionen föranleder ingen ytterligare åtgärd.

Ärendebeskrivning

Enes Bilalovic och Stefan Lindh (M) har i en motion med rubriken "Ökat fokus på Inköps- och upphandlingsfrågor i Västerås Stad" framfört att staden ska utreda vilka åtgärder som krävs för att Inköps- och upphandlingsfrågorna ska få ökat fokus i Västerås Stad, hur upphandlingsprocessen kan bli effektivare och spara pengar för staden, underlätta för fler företag att lägga anbud samt hur administration, samordning och uppföljning av dessa frågor kan förbättras.

Kommunfullmäktige har den 5 mars 2020 § 100 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Beslutsmotivering

Kommunstyrelsen föreslår att motionen inte föranleder ytterligare åtgärd.

Detta mot bakgrund av att hösten 2019 genomfördes en nulägesanalys över hur organisationen hanterar inköp och arbetar med att fånga upp upphandlingsbehov. I analysen kunde det konstateras att Västerås stad är i stort behov av förbättrade arbetsätt och att förståelsen för hur inköp och upphandling ska hanteras.

Under 2020 kommer det att genomföras flera åtgärder för att höja Västerås stad som inköps- och upphandlingsorganisation. Bland annat kommer följande att hända:

- En utredning görs gällande hur staden ska vara organiserad för att kunna arbeta tvärfunktionellt, och därmed mer effektivt, med inköp och upphandling. Detta kommer ske med stor involvering från de olika förvaltningarna.
- Ny utbildning lanseras och blir obligatorisk för alla som ska göra någon form av inköp för stadens pengar.
- Ny rutin för hur inköpskort ska hanteras inom Västerås stad tas fram. Inriktningen är bland annat att skapa en ökad förståelse för när inköpskort

ska/kan användas och även att hitta förbättrade lösningar gällande kvittohantering och uppföljning.

Målet är att Västerås stad ska ligga i framkant gällande inköp och upphandling, där ännu bättre och hållbara affärer skapas, vilka ska stödja verksamheternas mål över tid.

Arbetet med att förändra inköp- och upphandlingsprocessen är ett prioriterat område och arbetet pågår med stor målvetenhet. Att genomföra en förändringsprocess i en hel organisation tar tid. Att vidta ytterligare åtgärder i nuläget bedöms inte vara relevant.

Juridisk bedömning

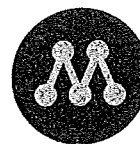
Kommunstyrelsen är behörig att fatta beslutet i enlighet med kommunstyrelsens reglemente och kommunallagen.

Ekonomisk bedömning

Utifrån att ett antal åtgärder redan identifierats och hanteras kommer inte förslaget medföra någon ytterligare ekonomisk effekt.

Hållbar utveckling

Upphandling och inköp är av stor betydelse för att nå mål i Agenda 2030 och stadens egna hållbarhetsmål. Hållbarhetsfrågor ingår som en självklar del i upphandlingsprocessen och krav ställs i de upphandlingar där det är relevant. Bedömning görs av hållbarhetsstrateg i samarbete med upphandlare och beställare. Genom arbetssättet säkerställs att staden uppfyller krav i lag om offentlig upphandling (LOU).

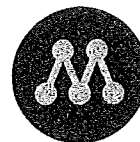
Ökat fokus på inköps- och upphandlingsfrågor i Västerås Stad

Inköp och upphandling är centrala frågor för Västerås Stad. Hur väl staden lyckas med sina inköp och upphandlingar påverkar ekonomi och kvalitet inom snart sagt samtliga verksamhetsområden. Det är därför av stor vikt att dessa funktioner bedrivs rationellt och på ett sätt som uppfattas som rättvist och förtroendeingivande. Det påverkar också direkt hur det lokala företagsklimatet uppfattas, inte minst av små och medelstora företag. Dessa företag har en innovationskraft, som inte tas tillvara om de t ex stängs ute från upphandlingar genom onödig byråkrati.

I en artikel i Dagens Samhälle 30 januari 2020, av bl.a. VD för Svenskt Näringsliv, tas flera viktiga frågor upp rörande offentliga upphandlingar. Förfrågningsunderlagen tyngs ofta av omfattande administration, orimliga obligatoriska krav och svårbegripligt språk. Dialog med marknaden och uppföljning av ingångna avtal sker i alltför liten utsträckning. I artikeln talas också om vad som utmärker en "inköpsmogen" organisation. Det är en organisation där man har genomarbetade strategiska processer för att nå samhällsmålen, där en kontinuerlig dialog förs med marknaden under hela inköpsprocessen, och där tydliga inköpsrutiner har utvecklats.

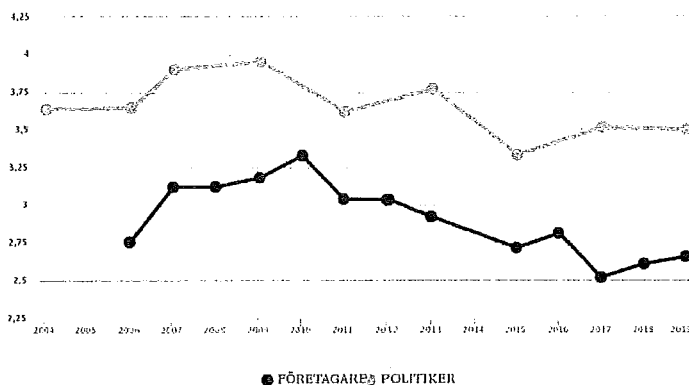
Vad gäller situationen lokalt i Västerås så är frågorna om upphandling splittrade på ett flertal olika facknämnder och bolag. Detta gör att det blir svårt att få ett samlat fokus och uppföljning av hur väl dessa fungerar ekonomiskt och kvalitetsmässigt. Idealt så borde en upphandling resultera i tre nöjda parter. Medborgarna, kommunen och de företag som deltar i upphandlingen. Om en av parterna blir missnöjd har inte upphandlingen varit tillräckligt bra, även om den uppfyllt alla formella kriterier.

Västerås har under flera år haft dåliga resultat i Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimat. 2019 hade resultatet visserligen förbättrats men fortfarande ligger Västerås inte högre än på plats 96. Under åren har upphandling varit en av de frågor som företag varit mest kritiska mot vad gäller bemötandet från Västerås Stad. Det har funnits ett missnöje med bristfälliga och krångliga underlag samt bristande dialog.

Kommunens upphandling

Betyg

1

Västerås Stad måste belysa och se över organisationen gällande inköp- och upphandling för att effektivisera och förbättra stadens arbete. Det behövs ökad kontroll över upphandlings- och inköpsfrågorna, med inriktning på att fastslagen policy samt lagar och regler följs i verksamheten. Tittar man på andra kommuner har de valt olika lösningar. Vissa har en särskild nämnd för samordning och administration av inköp- och upphandlingar, andra har valt andra lösningar. Vad som behövs är att förstärka den centrala organisationen och det politiska ansvaret för inköp- och upphandlingsfrågor. Upphandlingar måste följas upp bättre på politisk nivå och det måste ske en kontinuerlig avstämning av kostnaderna.

För att få ett underlag för beslut borde en utredning utföras. Den behöver ta fasta på de kommuner som har bra resultat och göra en benchmarking. Några exempel med bättre resultat än Västerås i Svenskt Näringslivs undersökning när det gäller just upphandling är Vårgårda, Helsingborg och Solna.

Med hänsyn till ovanstående föreslås kommunfullmäktige besluta:

att utreda vilka åtgärder som krävs för att inköps- och upphandlingsfrågorna ska få ökat fokus inom Västerås Stad, hur upphandlingsprocessen kan bli effektivare och spara pengar för staden, underlätta för fler företag att lägga anbud samt hur administration, samordning och uppföljning av dessa frågor kan förbättras.

Enes Bilalovic
Enes Bilalovic (M)

Stefan Lindh
Stefan Lindh (M)

¹ <https://www.foretagsklimat.se/enkatsvar>